

Art therapeutic dimension of work with war trauma in the light of Lacanian psychoanalysis

Arteterapeutyczny wymiar pracy z traumą wojenną w świetle psychoanalizy lacanowskiej

Klaudia Węc

This poster presentation is devoted to the issues of trauma as a result of war experience and art therapy actions taken in the face of the crisis experienced by the subject. At the epistemological level, I adopt the assumptions of Lacanian psychoanalysis, recognizing that trauma is for the subject the experience of a real action from which there is no possibility of protection. The brutal intrusion of the real into the subject's life deprives the subject of the possibility of finding meaningful responses, causing the inexpressibility of the experience, which the subject is unable to integrate by making sense of it. As a result, the subject loses the stabilizing function of narrative which means that he can't find the words to cope with his emerging trepidation. Trauma also appears as a need to recognize inexpressibility or as an inability to express something, as the subject remains torn between the spaces of reality and representation.

At a practical level, the potential of art therapy activities to deal with the subject's wound by experiencing art in the presence of the Other (art therapist) will be shown. Indeed, art therapy activates a space of encounter for the traumatized subject and the art therapist who becomes a witness to this suffering. The art therapist, with his or her competence and tools, gives the subject a chance to reduce his or her trepidation and find the meanings necessary to express what the trauma has rendered inexpressible. In this sense, through art, the subject and the Other (art therapist) relationally co-create a co-existence that allows the activation of the affective potential of co-feeling or co-experiencing that shapes the trauma narrative. The art therapist's intervention thus becomes an opportunity to follow the traces of trauma by accessing the subject's memory and working through the painful loss through art therapeutic impulses. These impulses can represent acts of silence, images of absence, or catatonic representations of the

subject's corporeality. This is possible especially when art therapy takes a multimodal form inducing the creative (in)activity of the subject expressed in speech, gaze, corporeality through the abstractness of colour, light, gesture, movement or rhythm.

The interpretive layer will show the art-therapeutic dimension of language embedded in Lacanian *lalangue* being the depository, substance and petrification, in which the way the subject deals with his unconscious experience is marked. The second depository of the meaning of meaning is Bracha Lichtenberg Ettinger's *mamalanguage*, when language becomes the vehicle of sensuality, corporeality and materiality, as the only possible communication of the subject with the Other becomes where affect becomes the means of expression.

The poster is a presentation of part of a research project that takes into account the specificity of art therapeutic activities, whose interpretive tool is Jacques Lacan's topology. The goal is to show art therapy strategies that can contribute to a more complete understanding of the action of art therapy in the clinical and developmental area towards people experiencing war trauma. The poster will present a description of an art therapeutic strategy showing the intricacies of thinking about the subject and its relation to the object, which is a product of a broadly understood artistic activity that is a source of interpretation for art therapeutic activities and a field of action for planning art therapeutic projects.

Arteterapeutyczny wymiar pracy z traumą wojenną w świetle psychoanalizy lacanowskiej

Prezentowany poster poświęcony jest zagadnieniom traumy będącej wynikiem doświadczeń wojennych i działaniom arteterapeutycznym podejmowanym w obliczu kryzysu doświadczanego przez podmiot. W warstwie epistemologicznej przyjmuję założenia psychoanalizy Lacanowskiej uznając, że trauma jest dla podmiotu doświadczaniem działania realnego, przed którym nie ma możliwości ochrony. Brutalne wtargnięcie realnego w życie podmiotu pozbawia go możliwości odnalezienia znaczących powodując niewyraźność doświadczenia, którego nie jest w stanie zintegrować poprzez nadanie mu sensu. W efekcie podmiot traci stabilizującą funkcję narracji co oznacza, że nie znajduje słów, by poradzić sobie z rodzącą się trwogą. Trauma jawi się również jako konieczność uznania niewyraźności czy też jako niemożliwość wyrażenia czegoś, gdyż podmiot pozostaje rozdarty między

przestrzeniami rzeczywistości i reprezentacji. W warstwie praktycznej zostanie ukazany potencjał działań arteterapeutycznych pozwalających radzić sobie z raną podmiotu poprzez doświadczanie sztuki przy obecności Innego (arteterapeuty). Arteterapia uruchamia bowiem przestrzeń spotkania dla podmiotu w traumie oraz arteterapeuty, który staje się świadkiem tego cierpienia. Arteterapeuta dysponując kompetencjami i narzędziami daje szansę podmiotowi na redukcję trwogi i odnalezienie znaczących niezbędnych, by wyrazić to, co trauma uczyniała niewyraźnym. W tym sensie dzięki sztuce podmiot i Inny (arteterapeuta) współtworzą relacyjnie współbicie pozwalające uruchamiać afektywny potencjał współodczuwania czy współdoświadczania kształtujący narrację o traumie. Interwencja arteterapeuty staje się zatem szansą na podążanie za śladami traumy uzyskując dostęp do pamięci podmiotu oraz przepracowania bolesnej straty poprzez arteterapeutyczne impulsy. Impulsy te mogą reprezentować akty milczenia, obrazy nieobecności, czy katatoniczną reprezentację cielesności podmiotu. Jest to możliwe zwłaszcza wtedy, gdy arteterapia przyjmuje formę multimodalną wzbudzając twórczą (nie)aktywność podmiotu wyrażaną w mowie, spojrzeniu, cielesności poprzez abstrakcyjność koloru, światła, gestu, ruchu czy rytmu. W warstwie interpretacyjnej ukazany zostanie arteterapeutyczny wymiar języka osadzony w Lacanowskim *lalangue* będącym depozytem, substancją i petryfikacją, w której zaznaczony jest sposób w jaki podmiot radzi sobie ze swoim nieświadomym doświadczeniem. Drugim depozytariuszem znaczenia znaczenia jest *mamalangue* Brachy Lichtenberg Ettinger, gdy język staje się nośnikiem zmysłowości, cielesności oraz materialności jako jedyna możliwa komunikacja podmiotu z Innym się gdzie środkiem wyrazu staje się afekt. Poster jest prezentacją części projektu badawczego uwzględniającego specyfikę działań arteterapeutycznych, których narzędziem interpretacyjnym jest topologia Jacquesa Lacana. Celem jest ukazanie strategii arteterapeutycznych, które mogą przyczynić się do pełniejszego zrozumienia działania arteterapii w obszarze klinicznym i rozwojowym wobec osób doświadczonych traumą wojenną. W posterze przedstawiony zostanie opis strategii arteterapeutycznej ukazującej zawłość myślenia o podmiocie i jego relacji z przedmiotem będącym wytworem szeroko rozumianego działania artystycznego będącym źródłem interpretacji dla działań arteterapeutycznych oraz polem działania dla planowania projektów arteterapeutycznych.

Biography

Klaudia Węc PhD is an art therapist, psychoanalyst, pedagogue. Doctor of social sciences, doctor hab. of humanities in the discipline of pedagogy, Professor at the Ignatianum Academy in Cracow, professor at the Cracow University of Technology. Head of the Interdepartmental Unit of the Cracow University of Technology Center for Pedagogy and Psychology. Since 2014, associated with the Ignatianum Academy in Krakow implementing organizational and research activities in the field of re-socialization and art therapy. From 2015 to 2020 Head of the Department of Social Prevention and Resocialization and from 2020 to 2022 Head of the Department of Art Therapy at Ignatianum Academy in Krakow. Since 2016, coordinator of the co-operation activities of Ignatianum Academy in Krakow with The European Consortium for Arts Therapies Education (EArTE), In 2016-2017, chair of the Local Organizing Committee of the 14th international EArTE conference. She developed the first Master's degree programme in art therapy in Poland, which received a positive evaluation by EArTE, thanks to which Ignatianum Academy in Krakow in 2022 was the first university in Poland to obtain the status of a full member of EArTE. Honorary member of the Association of Polish Art Therapists "KAJROS" in Kalisz. She worked at the J. Babinski Neuropsychiatric Hospital in Cracow, at the Department of Psychotherapy of the Department of Psychiatry of the Collegium Medicum of the Jagiellonian University, Cracow, at the Regional Neurosis Treatment Center and at the helpline at the Regional Specialized Healthcare Complex in Cracow. She was a correspondence member of the Ecole Européenne de Psychanalyse in Paris and of the French-Polish Circle based in Krakow, then of the Krakow and Warsaw Circles affiliated with the New Lacanian School.

Recent publications and conference presentations

Węc, K. (red.) (2021). **Art therapy and creative social rehabilitation** = Arteterapia i twórcza resocjalizacja [online] / ed. of thematic iss., Vol. 24, Nr 4. - Kraków : The Institute of Educational Sciences. The Faculty of Education Jesuit University Ignatianum in Krakow, 2021. - 223, [3] s. - (Studia Paedagogica Ignatiana). - ISSN 2450-5366

Węc, K. (2021). **The ontology of maturity in face of the imperative of evanescence. Time and self-development as symptoms of Subject** [w:] Spaces of Adult Education: Central and Eastern European Perspectives, Z. Szarota, Z. Wojciechowska (ed.), Warszawa: University of Warsaw Press, S. 234-244. - ISBN 978-83-235-5206-2 (pdf online)

Węc, K. (2023). **Masks and mirrors of subject identity. Between the petrification of language and the mimeticization of the gaze.** "Studiów z Teorii Wychowania".

Węc, K. (2023), **Art therapy and creative re-socialization - outline of research issues.** "Resocjalizacja Polska" in print.

Węc, K. (2023). **Transmethodological attempt to apply Lacanian topology to art therapy research.** "Review of Pedagogical Research" in print.